

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ח אב תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים קח.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"ט עד תחילת סימן שי"ט.
מוסר: נפוצות ישראל פרק ד' מ"גם מחמת גודל" עד "ועתה נדבר".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יא 'והנה עד הנה דברתי' עד 'הקנאה גם היא'.

הדף היומי בהלכה

המיחם שהיה מתפרק בעת התחממות יתר

- מוסיפים מים קרים למיכל המים.
ואמרו חכמינו ז"ל בתלמוד ירושלמי, שכל עוד הגחלים במיחם, אסור להשתמש בו בשבת, מחשש שימלאו בו מים קרים, ויעברו על איסור בישול. ויש מהאחרונים שהביאו את דברי הירושלמי להלכה בנוגע למחמים שבזמנם. [משנ"ב שיח, קיח; ירושלמי שבת ג, ג, ומפרשיו]

בזמן חכמינו ז"ל היה מצוי מיחם מים, שהיה מורכב מכמה חתיכות נחושת שהולחמו זו לזו בבדיל או בעופרת. במיחם זה היו שני 'מיכלים', האחד גדול, ובו המים, והשני קטן, ובו הגחלים שעל ידם התחממו המים. במידה ודפנות המיחם היו מתחממות יתר על המידה, עלול היה החיבור שבין החתיכות להינמס, ואזי היו החתיכות מתפרקות זו מזו. ולפיכך, לאחר הוצאת כמות המים החמים שהזדקקו להם, היו מרוקנים את מכל הגחלים, ולחילופין

הדף היומי בהלכה

האם מותר להשתמש בשבת במיחם השמלי בעל גוף חימום העלול להישרף?

ניתן לזהות אימתי הוא קרוב לריקון, ולהימנע מהוצאת מים נוספים, ואין צורך בהוספת מים מבחוץ; וליתר בטחון, ניתן לרשום על גבי המיחם שאין להוציא מים כאשר גובה המים הגיע לסימון הנ"ל. ויש שאוסרים להשתמש במיחם זה בשבת.

[ביאורים ומוספים דרשו שיח, 425]

בהמשך לאמור: בזמננו, מצויים מיחמים חשמליים, שכאשר הם מתרוקנים ממיימיהם בעודם פועלים, נשרף גוף החימום, ולכן מקפידים על כמות מינימלית של מים, אשר תשמור על גוף החימום. ונחלקו הפוסקים: יש אומרים שמותר להשתמש במיחמים אלו בשבת, כאשר אין מניעה מסיבה אחרת, כגון כניסה אוטומטית של מים קרים; משום שבמיחם זה אין צורך להוסיף מים אלא כאשר המיחם מרוקן, ובאמצעות הסימון בצניורית המדידה שעל גבי המיחם

הדף היומי בהלכה

כיצד יתכן ששבעה אנשים יעברו על איסור בתהליך בישול של תבשיל אחד?

בכך איסור דאורייתא, (ראה שולחן ערוך תקב, ד). 4-6. המכניסים לסיר מים, מאכל, ותבלינים, עוברים - כל אחד מהם - על איסור בישול. 7. המערבב את התבשיל, עובר על איסור 'הגסה'; שהוא חלק ממלאכת בישול דאורייתא (ראה תקציר לאתמול).

[משנ"ב שיח, קיח; וראה שם, א, ושעה"צ א]

ב'תוספתא' ובגמרא מובא מקרה תיאורטי בו עוברים שבעה בני אדם באיסור מלאכה מדאורייתא, בתהליך בישול של תבשיל אחד. 1. המביא את האש עובר על איסור מלאכת 'מבעיר', בין אם הוא עצמו מדליק את האש, ובין אם הוא מוליך גחלת לצורך כך, כיון שהאש הטמונה בגחלת מתלבה על ידי ההולכה. 2. המניח עצים על גבי האש, עובר אף הוא על איסור מבעיר. 3. המניח סיר על גבי האש, אינו עובר כל איסור; אך אם מדובר בסיר חדש, פעמים שיש

הגאון רבי דוד כהן שליט"א סיפר לוי, שפעם כשיצא משיבת מועצגה"ת ראה את מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל פוגש את ראש ישיבת סלבודקא מרן הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א, ושמע ששואל אותו: "מה אתה, האם אתה משה או שאתה הלל?"

קטע מדהים מפיו של הגאון רבי יהושע מיישקובסקי ראש ישיבת 'אמרי משה'

בלבו קנאה כזאת שגורמת לו לקוות שהשני יצליח פחות כדי שהוא יצליח יותר ממנו - "ואם אתה רואה שהקנאה מתחילה להיכנס ללב, אזי יש לברוח מההסתכלות הזאת על אחרים כמו מפני אש!".

שמעתי מפיו של ראש ישיבת חברון, הגאון רבי דוד כהן שליט"א, שפעם אחת כשיצא משיבת של מועצת גדולי התורה, ראה כשמרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל פוגש את ראש ישיבת סלבודקא מרן הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א, ושאל אותו: "מה אתה? האם אתה משה או שאתה הלל?". והסביר, שמה רבינו הוא מוסר התורה והלל התנא היה עניו גדול כידוע, והסביר שנראה שבלי ענווה אי אפשר להגיע לתורה. וסיים מרן זצ"ל בפנותו למרן ראש ישיבת סלבודקא יבלחט"א: "שמך נאה לך ואתה נאה לשמך".

(דברים בכנס 'סדר הכנה' של ארגון 'דרשו' לעולים לישיבה גדולה)

אני רוצה לשתף את הציבור בחוויה אישית: לפני קרוב ל-30 שנה, נכנסתי לראש הישיבה מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל, בער"ח אלול, וביקשתי צידה לדרך לפני כניסתי לישיבה הגדולה.

אמר לי מרן זצ"ל: "לכל בחור ישיבה יש את כל האפשרויות לגדול ולצמוח בתורה. אבל יש שלושה דברים שהורגים אותנו ולא נותנים לנו לגדול: הקנאה התאוה והכבוד".

אבל, שאלתי את ראש הישיבה, מצד אחד הוא בעצמו אמר לי שאין להסתכל על אחרים כדי שלא נגיע לקנאה לתאוה ולכבוד, ומצד שני, הרי דווקא על ידי ההסתכלות באחרים אפשר לשאוב יראת שמים.

התשובה שלו היתה שכל אחד צריך לאמוד את דעתו בעניין בקביעות, ולראות אם ההסתכלות באחרים מוסיפה לו יראת שמים, או שהיא חלילה מכניסה

הסיפור היומי

הם קמו לפנות בוקר, התפללו ורצו להמשיך בטיול, אך רבי בן ציון פסק: לא! הוא חוזר לדירה! הם שמרו על השקט. בעל הבית עוד לא קם. רבי בן ציון נטל ספר ושקע בלימודו

גם בטיול של בין הזמנים צריך לזכור ולדעת איך להתנהג

"הרב", אמרו התלמידים, "יש לנו תכנית גדושה, חייבים להספיק". הוא הסביר להם: "יהודי אירח אותנו, היעלה על הדעת שנברח מבלי להיפרד ממנו לשלום? אולי הוא רוצה לכבדנו בכוס קפה, ואנחנו ניעלם..." ואכן בעל הבית קם והציע לרבי בן ציון כוס קפה. רבי בן ציון שתה ושוחח עמו שיחת רעים ונפרד ממנו לשלום בשפע ברכות. הטיול המשיך באיחור של שעה, משום שיש צורך להמתין לבעל הבית ויש צורך לדעת איך להתנהג... (מוסף שבת קודש יתד נאמן מסעי תשס"ח)

פעם נסע הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל עם תלמידיו לקברות צדיקים בגליל. בישיבת 'פורת יוסף' לא נהגו בחופשת בין הזמנים, אבל ראש הישיבה היה אומר כי מוטבע באדם צורך למנוחה והפוגה, ולכן היו יוצאים יומיים לטיול לקברות צדיקים. ביום הראשון היו בצפת ובטבריה ובערב הגיעו למירון. אחד מבני הישוב אירח את רבי בן ציון עם עוד ארבעה משתתפים.

קמו לפנות בוקר, התפללו ורצו להמשיך בטיול, אך רבי בן ציון פסק: לא! הוא חוזר לדירה! הם שמרו על השקט. בעל הבית עוד לא קם. רבי בן ציון נטל ספר ושקע בלימודו.

"עלה לרכב שלי ואקה אותך", הציע עורך הדין לטוען הרבני, אך הוא סירב והלך ברגל. חלפה רק דקה מאז שנפרדו ולפתע החריש את אזניו קול פיצוץ אדיר - התברר כי מכוניתו של אותו עורך דין מולכדה...

מה אמר מרן הגר"ח קנייבסקי לאדם שניצל, ועל "דבר ה' שישנו בפיו" של מרן שליט"א כפי שישח מרן הגאון ר' מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל

לְעִמּוּד לְפָנֵי יְהוָה לְשִׁתּוֹ (דברים י, ח)

וזה [מרן] רבי חיים [קנייבסקי שליט"א]. הוספתי ושאלתי: ודוקא הוא, הלא הוא הצעיר מכולם? השיב כן: אתה יודע שהוא תלמיד שלי... ענית: כן, לכך התכוונת, אז מדוע דוקא מצביע הרב על הצעיר שבחבורה? שוב שקע במחשבה והשיב: ככלות הכל במידות והתמדה הוא מיוחד. סיים הרב לוינשטיין ואמר: למדנו מכאן, שגם מי שדבר השם בפיו, הרי זו תוצאה של מידות והתמדה, מכאן הכל מתחיל.

ונוסף כאן מה שכתב רבינו שליט"א בספרו "ארחות יושר" ערך רוח הקודש: "בסוטה (מ"ח ב') ת"ר משמתו חגי זכרי ומלאכי נסתלקה רוח"ק מישראל וצ"ע דהא מציינו בכמה מקומות אצל התנאים שהי' להם רוח"ק... וגם בדורות האחרונים ידועים כמה דברים כגון מהגר"א ומרבנו החפץ חיים זצ"ל ועוד הרבה גדולים מה שאמרו דברים בלי שידעו מהם כלל והכל נתקיים וגם ראינו הרבה דברים כאלו מרבותינו זללה"ה, וצ"ל שיש הרבה מדרגות ברוה"ק דמה שאמרו בגמ' נסתלקה רוח"ק מישראל הכוונה על נבואה ממש שזה נסתלק עד שיבא אליהו. אמנם גם ברוה"ק שאח"כ יש כמה מדרגות יש שהחכם מרגיש באמת כאילו שהודיעוהו מן השמים כו"כ. ויש הרבה פעמים שהחכם אומר לפי חכמתו מה שנראה לו והקב"ה מסכים עמו..

ובזה ראינו הרבה פעמים אצל הגדולים שלאחד עונים כן ולשני עונים שיעשה להיפך וזה הכל לפי מה שנותנין מן השמים בפיו מה לומר וזה ג"כ מעין נבואה קטנה כמש"כ את אשר ישים ה' בפי אותו אשמור לדבר, ויש הרבה פעמים שברכת חכם ועצתו מתקיימת משום שמתכוון לשם שמים. ויש לפעמים שהברכות והעצות מתקיימות בזכות השואל שמאמין באמונה שלמה שמילת החכם מתקיימת ובזכות זה באמת מתקיים ואם לא היה מאמין בזה בלב שלם באמת לא היו מתקיימין בו ודבר זה מתחלף לפי השואל. ודבר זה ראינו כמה פעמים אצל גדולי ישראל, וירא שמים שסומך כל דבר על החכם ושומע לו לכל אשר יאמר יש לו סייעתא דשמיא שנותנין להחכם בפיו מה לומר לו ועצותיו מצליחין בדרך כלל, ואשרי מי שדבוק בחכמים האמתיים ושומע לדבריהם תמיד... "עכ"ל.

(דברי שיח - קרח, פנחס)

באחד הימים הגיע אל הרב צ. י. טוען רבני, ובפיו בקשה שיאמר לו מה עלי לקבל על עצמו, כדי להודות לה' על נס שארע לו. אותו טוען רבני סיפר כי הוא לומד בכולל בבני ברק חצי יום, ובשעות הבוקר הוא עוסק לפרנסתו. באותו יום בשעות הבוקר טיפל בתיק גרושין של עורך דין בתל אביב, וכשסיימו שאל אותו עורך הדין היכן החנה את הרכב שלו. 'היום החנתי אותו רחוק', השיב הטוען הרבני. 'עלה לרכב שלי ואקה אותך אליו, הציע עורך הדין בנדיבות. אין צורך, השיב לו, 'ההליכה טובה לי לבריאות... איש שיחו ניסה להתווכח שוב, אך בסופו של דבר הלך ברגל. חלפה רק דקה מאז שנפרד מאותו עורך דין, ולפתע החריש את אזניו קול פיצוץ אדיר - עוד רגע ומתברר כי מכוניתו של אותו עורך דין מולכדה, ומיד כשהתניע אותה התפוצצה המכונית והוא נהרג במקום. אילו הייתי משתכנע לעלות לרכב ההוא, נרעד הטוען הרבני, הרי שסופי היה כמותו, לכן אני חש שאני רוצה להתחזק במשהו. הרב צ. י. הציע לו להיכנס איתו לרבי חיים קנייבסקי, אבל הטוען הרבני נרתע: שמעתי שהוא אומר לאנשים לגדל זקן, ואצלי העניין הזה לא בא בחשבון. אני אומר לך מראש, אעשה כל דבר שיאמר לי, מלבד גידול זקן, את זה ממש לא אוכל לעשות. הלכו השניים לביתו של הגר"ח, ומיד לאחר שסיים הטוען הרבני לספר את הסיפור אמר לו ר' חיים: נו, ומה אומר לך, לגדל זקן? הרי לא תשמע לי, אלא מה, תוסיף בלימוד... ושני השואלים עמדו נרעשים למול גילוי רוח הקודש הזה. (ומתוק האור).

קיבלנו לידינו תכריך כתבים אשר בשם 'אריה שאג' יקרא (אשר עומד לראות אור בקרוב) ובו מאות שו"ת ששאל המחבר את רבינו שליט"א. בהקדמה מצאנו דבר נפלא שכותב המחבר וז"ל: וכאן המקום לציין מה ששח פעם מרן ראש הישיבה הגאון ר' מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל, באוזני המגיד מישרים ר' שלמה לוינשטיין שליט"א, וכך סיפר הרב לוינשטיין: "נכנסתי פעם למרן ראש הישיבה ר' מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל בחול המועד פסח, הוא סיפר באותה הזדמנות כמה וכמה סיפורים שמשמעותם היתה שלמרן החפץ חיים זצוק"ל היתה רוח הקודש. העזתי פני ושאלתי: ובדורנו יש מישהו עם רוח הקודש? הוא שקע במחשבה והשיב: רוח הקודש אינני יודע, אבל אדם שדבר השם ישנו בפיו,

"זה היה מחזה מפעים: אלפיים בחורים צעירים, מטובי הישיבות בכל רחבי הארץ, יושבים על מקומם במשך שעות ומאזינים בשקיקה"

הרה"ג ר' נתן וינגרטן מספר על כנס 'סדר הכנה' - תשע"ח של 'דרשו' ששבר שיאים של הצלחה

"הציבור, ההורים והמשגיחים, פשוט ראו את התועלת הגדולה מהכנס. וזו לא רק השערה - אנו מקבלים בלי סוף דש"ים במהלך כל השנה, וכמובן במיוחד בימים שאחרי הכינוס, כשהורים מספרים על הבנים שחוזרים הביתה עם התלהבות ואור בעיניים.

"בחור שמסיים ישיבה קטנה, עומד למעשה לקראת כניסה למציאות חדשה שהוא לא מכיר. החל מצורת הלימוד השונה, הסדרים והמשטר, ועד המרקם החברתי, תנאי הפנימיה וכו'. העתיד מעורפל בשבילו, ויש גם לא מעט חששות. התוכן בכינוסים האלו מותאם במיוחד למטרה הזאת. אלו לא שיחות חיזוק ודברון רגילות, אלא משנה סדורה ובנויה לתפיות שמעניקה היכרות, בהירות וכלים מעשיים שהתועלת מהם מוכחת וברורה. הרבנים והמשגיחים שליט"א שמדברים, מסבירים ומפרטים על האתגרים שיש בחיי הישיבה הגדולה בשונה מהישיבה הקטנה, החל מהשיעורים, צורת הלימוד, ועד חדר האוכל והפנימיה. הם נותנים כללים ברורים שממש מעמידים את הבחורים על הרגליים ומציידים אותם בכלים נפלאים לקראת כל ניסיון והתמודדות.

"השנה לראשונה הקרנו בכנס מצגת מהופעתם של מרנן הגרמ"י ליפקוביץ והגרא"ל שטיינמן זצ"ל בשנים קודמות בכנס. הדברים ששומעים שם ממש קריטיים לכל בחור. איך לומדים באופן עצמאי, איך נכנסים לסוגיה, איך מעיינים בראשונים. המשוב הנלהב מהציבור וההשתתפות ההולכת וגדלה משנה לשנה, מוכיחים לנו את התועלת העצומה שיש בכנסים הללו, ובעז"ה אנו מקווים להמשיך בכך גם בשנים הבאות, כחלק מהמשימה הקדושה והכבירה שארגון 'דרשו' נטל על כתפיו - חיזוק ועידוד לימוד התורה".

הרה"ג ר' נתן וינגרטן, מפעילי 'דרשו' הוותיקים והמרכזיים, שבימים של שגרה משמש כראש מערך השיעורים בדף היומי בהלכה של 'דרשו' - הוא מי שמופקד בין השאר על ההפקה השנתית של כנס 'סדר הכנה' לבחורים העולים לישיבות הגדולות, המתקיים זה למעלה מעשור שנים.

בימים האלו הוא מצליח לנשום קצת, לאחר שהמשימה השנתית הכבדה מאחוריו. הכנס של שנת תשע"ח התקיים ב"ה בהצלחה מרובה, בהשתתפות של למעלה מאלפיים בחורים מטובי הישיבות הקדושות בכל רחבי הארץ.

"כשמסתכלים אחורה, רואים תוצאה מדהימה", הוא אומר לנו בשיחה קצרה שקיימנו עמו. "היוזמה הזאת החלה לפני מעט למעלה מעשור שנים. הפעם הראשונה היתה באולם קטן, עם לא הרבה משתתפים. משנה לשנה זה גדל, התרחב וצבר תאוצה. הציבור התלהב, הדברים עברו מפה לאוזן וקיבלו תהודה רבה. אם בעבר היינו צריכים להתאמץ כדי ליידע את הציבור על הכנס, כיום המשגיחים בישיבות כבר פונים אלינו מעצמם שנשלח להם את המודעות והטפסים כדי לתלות בישיבה.

"השנה כבר קיימנו את הכינוס בארמונות חן. היו שם מסלטה ומשמנה של עולם הישיבות, כאלפיים בחורים מהישיבות המובחרות ביותר, מה שמראה עד כמה חדר הכנס הזה לסדר היום של עולם הישיבות. מחזה מפעים היה לראות בחורים צעירים יושבים במשך שעות ומקשיבים לכל מילה. השנה במיוחד ניתן היה לראות שהגיעו בחורים מישיבות מכל קצוות הארץ, מהדרום ועד הצפון, שטרחו ובאו בכוחות עצמם. הכנס הזה הפך למשהו מדובר בישיבות, ונתפס כחלק חשוב מהמעבר לישיבה גדולה".

מהי באמת הסיבה להצלחה הגדולה?

למחרת כשהגיעו לים, הביא עמו דוד ארטיקים במיכל שומר קור ורצה להחזיר יוסי ארטיק כנגד מה שקיבל ממנו אתמול. אמר להם שלמה חברם: "נראה לי שזו ריבית!"

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

את זה לכאן". הצדק עם מי?

תשובה: הדבר אסור משום ריבית [כמבואר בספר התשובות בהלכות ריבית מהגר"פ וינד שליט"א (ח"א סימן ש"א)]. והטעם, משום שכל מקום נדון לפי המחיר שנוהג בו. דוד לווה דוד את הארטיק בעיר, ששם המחיר הוא שקל וחצי, ויוצא שלוה שקל וחצי. ואילו כשהוא מחזיר, הוא מחזיר אותו בחוף הים ששם המחיר הוא 4 שקלים. יוצא שהוא מחזיר 4 שקלים תמורת שקל וחצי שלוה. ולא משנה בכמה הוא קנה את הארטיק, אלא כמה המחיר שלו כאן בחוף הים.

שאלה: יוסי קנה שני ארטיקים במכולת במחיר שקל וחצי כל אחד. פגש אותו חברו דוד וביקש ממנו ארטיק אחד, ואמר לו שבתמורה יחזיר לו ארטיק למחרת כאשר שניהם יסעו לים. למחרת כשהגיעו לים הביא עמו דוד ארטיקים במיכל שומר קור ורצה לתת ליוסי ארטיק כנגד מה שקיבל ממנו אתמול. אמר להם שלמה חברם כי נראה לו שזו ריבית, כיון שארטיק בחוף היום עולה 4 שקלים. התפלל יוסי ושאל: "למה זו ריבית? הרי נתתי ארטיק וקיבלתי ארטיק, ללא כל תוספת?". הוסיף דוד ואמר: "ודאי שזו לא ריבית, כי לא קניתי את הארטיק הזה כאן בחוף הים, אלא בחנות ליד הבית, ששם זה עולה שקל וחצי, והבאתי

הוא היה לוקח חבל ארוך שלפני כן עשה בו הרבה קשרים לכל אורכו, ומתחיל להתיר את כל הקשרים אחד לאחד, כשהוא בודק את עצמו כל העת אם הוא עושה זאת בנחת ובקור רוח

ה'פטנט' של הגאון רבי חיים יצחק חייקין זצ"ל כיצד להתרגל שלא לכעוס כלל

היה לוקח חבל ארוך באורך כמה מטרים, שלפני כן עשה בו הרבה קשרים לכל אורכו, והיה מתחיל להתיר את כל הקשרים אחד לאחד, כשהוא בודק את עצמו כל העת אם הוא עושה זאת בנחת ובקור רוח. אם היה מרגיש רגעים מסוימים של מתח ועצבנות, היה חוזר וקושר את כל הקשרים, ומתחיל את כל הסדר מההתחלה - מעיין שוב בספרי מוסר ויראה ומשנן בקול מאמרי חז"ל, וחוזר ומתיר את הקשרים לכל אורך החבל בנחת. כך עשה עד שהשיג את מטרתו, להתיר את כל הקשרים בקור רוח ובסבלנות.

(ע"פ קונטרס החיים שערי אהרן)

"אמנם, מדתו של הלל הזקן עולה על כל אלה, שכבר לא היה מקפיד על שום דבר ואפילו התעוררות של כעס לא נעשה בו (עיין שבת לא, א). זה הוא ודאי הנקי מן הכעס מכל וכל" (מסילת ישרים פרק יא).

תלמידו המובהק של הגאון הגדול ר' חיים יצחק חייקין זצוק"ל ראש ישיבת עקס לה בן בצרפת, סיפר עליו שבזמן שהיה עובד על מידת הכעס היה לומד כשעה ארוכה מאמרי חז"ל בגנות מידת הכעס, ואחרי הלימוד היה קם ומשנן לעצמו בקול רם כמה מאמרים, כדוגמת: "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה", "כל הכועס כל מיני גהינום שולטים בו" וכדומה, לאחר מכן היה נוקט בפעולה מעשית מעניינת במיוחד כדי להרגיל עצמו שלא לכעוס:

האם יש חובה להוכיח מומר לתיאבון?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

רשאי להוכיחו, אמנם בביה"ל (שם) הביא בשמו 'שאין אתה חייב להוכיחו', ודעת הגר"ח קניבסקי שאם הוכיחו קיים בכך מצות חסד. ודעת הגר"נ קרליץ שאף ראוי להוכיח אדם שספק שמה יחזור למוטב ויהיה בכלל 'אחיר' [ובמנחת חינוך מבואר שאף יש חיוב להוכיחו באופן כזה]. ולהוכיח מחללי שבת בשעה שנוסעים בשבת, דעת הגר"נ קרליץ שיתכן שהם בכלל תנוקות שנשבו ועדיין בכלל 'אחיר' וא"כ מצוה להוכיחם על כך. אכן לענין לעשות מלחמות על זה, כתב שם שצריך שיקול דעת גדול והדבר מסור לגדולי הדור.

בסדר הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' נלמדים היום סעיפים ט'-י שבכלל י מהלכות לשון הרע. בין הנידונים המובאים בביאורים ומוספים על סעיפים אלו, אנו מוצאים את השאלה האם יש חיוב להוכיח מומר לתיאבון. מדברי 'חפץ חיים' כאן עולה שאין חיוב, אולם בביאורים ומוספים מציינים כי במשנה ברורה (ביאור הלכה סי' תרח ס"ב ד"ה אבל) נשאר הח"ח בצ"ע בזה, ומביאים דעות שונות בפוסקים לגבי שאלה זו. ולהלכה, מביאים כי דעת הגרי"ש אלישיב היא שיש להחמיר מספק להוכיח מומר לתיאבון.

שאלה נוספת היא לגבי מומר להכעיס, שאין חובה להוכיחו - האם מותר להוכיחו. בתנא דבי אליהו מבואר שכל רשע שהוא שונאך ואינו 'עמיתך' אין